

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

VÅR REFERANSE
21/3518

DERES REFERANSE

DATO
22.03.2021

Tilråding om systemviktige foretak

Etter forskrift 22. august 2014 nr. 1097 om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) § 31, skal Finanstilsynet hvert år, innen utgangen av første kvartal, gi råd til Finansdepartementet om hvilke foretak som bør anses som systemviktige i Norge. Etter forskriftsendringer som trådte i kraft 31. desember 2019, skal Finanstilsynet også gi råd om systemviktige foretak skal oppfylle et særskilt bufferkrav på 1 eller 2 prosent, jf. CRR/CRD IV-forskriften § 30, jf. finansforetaksloven § 14-3 (3). Forskriftens kriterier angir hvilket særskilt bufferkrav hvert systemviktig foretak skal ha. I det følgende identifiseres systemviktige foretak etter forskriftskravene.

Systemviktige foretak basert på hovedkriteriene i forskriften

Vurderingen av systemviktighet skal etter forskriften ta utgangspunkt i foretakenes forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP og foretakenes utlån til publikum i Norge som andel av samlede utlån til publikum i Norge.

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent:

- a. foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 10 prosent av Fastlands-Norges BNP
- b. foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 5 prosent av samlede utlån til publikum i Norge

Foretak som oppfyller minst ett av følgende kriterier, skal etter forskriften anses som systemviktige i Norge og ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent:

- a. foretak som ved utgangen av det foregående år hadde forvaltningskapital som utgjorde mer enn 20 prosent av Fastlands-Norges BNP
- b. foretak som ved utgangen av foregående år hadde utlån til publikum i Norge som utgjorde mer enn 10 prosent av samlede utlån til publikum i Norge

Beregningen av indikatorene er basert på foretakenes konsernregnskap per 31. desember 2020 tillagt utlån i de deleide kredittforetakene som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett som ikke konsolideres inn i konsernregnskapet¹.

¹ Eierandeler under 50 prosent, innregnet forholdsmessig ut ifra eierandeler i foretakene per utgangen av 2020

De to indikatorene beskrives nærmere under.

Forvaltningskapital som andel av Fastlands-Norges BNP

I tabell 1 vises forvaltningskapital i de største norske bankene og kredittforetakene (ingen finansieringsforetak er av en størrelse som er nær grensene for forvaltningskapital og utlån). Siden andelen beregnes på konsolidert nivå, vil norske foretaks aktivitet i utlandet inngå i forvaltningskapitalen.

Basert på denne indikatoren, oppfylder DNB Bank ASA og Kommunalbanken AS kriteriet for systemviktige foretak i Norge. Etter forskriftens § 30 skal DNB Bank ASA ha et særskilt bufferkrav på 2 prosent, mens Kommunalbanken AS skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Tabell 1: Norske foretak (konsern) med forvaltningskapital som utgjør mer enn 5 prosent av Fastlands-Norges BNP, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2020

	Forvaltningskapital (i mrd. NOK)	Andel av Fastlands-Norges BNP	Endring i andel fra 2019 (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	2 582	84,9 %	3,6
Kommunalbanken AS	497	16,3 %	1,2
Sparebank 1 SR-Bank	289	9,5 %	0,8
Nordea Eiendoms kreditt AS	273	9,0 %	0,7
Sparebank 1 SMN	249	8,2 %	1,0
Sparebanken Vest	221	7,3 %	0,8
Sparebank 1 Østlandet	206	6,8 %	0,6
Santander Consumer Bank AS	199	6,5 %	0,6
Sparebank 1 Nord-Norge	163	5,4 %	0,2

Utlån til publikum i Norge som andel av samlede utlån til publikum i Norge

I beregningen av markedsandel inngår utlån til publikum fra samtlige banker, kredittforetak og finansieringsforetak, inkludert filialer av utenlandske foretak, i nevneren.

Basert på denne indikatoren, anses DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendoms kreditt AS som systemviktige foretak i Norge. DNB Bank møter kriteriet for et særskilt bufferkrav på 2 prosent. Kommunalbanken og Nordea Eiendoms kreditt møter kriteriet for et særskilt bufferkrav på 1 prosent.

Nordea Eiendoms kreditt AS har ikke tidligere blitt ansett som et systemviktig foretak i Norge. Siden tilrådingen i 2019 er store porteføljer av boliglån overført fra Nordea Bank ABs filial i Norge til Nordea Eiendoms kreditt AS. Dette ga betydelig utslag også i beregningene som ble gjort i Finanstilsynets tilråding i 2020. Per 31. desember 2020 er foretakets andel av samlede utlån til publikum i Norge steget til 5,1 prosent.

Tabell 2: Norske foretak (konsern) med markedsandeler for utlån til publikum over 2 prosent, nominelle verdier i mrd. NOK per 31. desember 2020

	Utlån	Markedsandel	Endring i andel fra 2019 (prosentpoeng)
DNB Bank ASA	1 323	25,2 %	0,1
Kommunalbanken AS	290	5,5 %	0,1
Nordea Eiendomskreditt AS	266	5,1 %	0,2
Sparebank 1 SR-Bank	215	4,1 %	0,0
Sparebank 1 SMN	182	3,5 %	0,2
Sparebanken Vest	182	3,5 %	0,1
Sparebank 1 Østlandet	160	3,0 %	0,1
Sparebank 1 Nord-Norge	126	2,4 %	0,0
Sparebanken Sør	112	2,1 %	0,0

Utenlandske filialer

To filialer av utenlandske banker, Nordea Bank Abp og Danske Bank A/S, oppfyller også begge kriteriene i forskriften. Nordeas filial har forvaltningskapital som utgjør mer enn 20 prosent av Fastlands-BNP, mens forvaltningskapitalen til Danske Banks filial utgjør mer enn 10 prosent av Fastlands-BNP. Foretakenes markedsandeler for utlån til publikum overstiger henholdsvis 10 og 5 prosent av totale utlån. Handelsbanken har over 5 prosent markedsandel for utlån til publikum, men lavere forvaltningskapital enn 10 prosent av Fastlands-Norges BNP. Siden dette er filialer av utenlandske banker, vil de ikke bli ansett som systemviktige etter forskriften.

Andre kriterier

Finanstilsynet skal etter forskriftens § 31 også basere sitt råd på en vurdering av blant annet foretakets størrelse, foretakets omfang av virksomhet i Norge og i andre land, foretakets kompleksitet, foretakets rolle i den finansielle infrastrukturen og hvilken grad foretaket er sammenvevet med resten av det finansielle systemet. Finanstilsynet har valgt å se hen til anbefalinger fra Den europeiske banktilsynsmyndighet (EBA) om identifisering av nasjonalt systemviktige foretak².

EBA's anbefalinger omfatter kvantitative kriterier som kan suppleres med skjønnsmessige vurderinger for institusjoner som ikke anses systemviktige etter den kvantitative analysen. EBA anbefaler at den skjønnsmessige vurderingen gjøres ved hjelp av enkeltscore på de kvantitative kriteriene eller ved bruk av 49 valgfrie kvalitative og kvantitative indikatorer. Begge de norske forskriftsindikatorerne er blant disse. I den kvantitative analysen beregnes en score for hver institusjon basert på følgende kriterier:

² <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/930752/EBA-GL-2014-10+%28Guidelines+on+O-SIIs+Assessment%29.pdf/964fa8c7-6f7c-431a-8c34-82d42d112d91>

Kriterier	Indikatorer	Vekt
Størrelse	Forvaltningskapital	25 %
Betydning	Verdi av innlandske betalingstransaksjoner	8,33 %
	Innskudd til private innskytere i EU	8,33 %
	Lån til private låntakere i EU	8,33 %
Kompleksitet	Verdi av OTC-derivater	8,33 %
	Grensekryssende forpliktelser	8,33 %
	Grensekryssende fordringer	8,33 %
Sammenkobling	Forpliktelser innen finansmarkedet	8,33 %
	Eiendeler innen finansmarkedet	8,33 %
	Utestående gjeldsinstrumenter	8,33 %

For hver indikator beregnes en verdi som representerer institusjonens andel, uttrykt i basispunkter. Disse indikatorverdiene vektet så sammen til en score per kriterium og deretter en totalscore. Foretak som får totalscore på 350 eller høyere, skal automatisk anses som systemviktige. Nasjonale myndigheter kan øke eller senke denne grensen som tilpasning til nasjonale forhold. Anbefalingen åpner også for å identifisere systemviktige foretak basert på skjønn. Laveste tillatte score for et foretak utpekt som systemviktig, er i anbefalingen satt til 4,5.

Datamessige utfordringer ved EBAs metodikk er forklart i vedlegg til Finanstilsynets råd i 2015. Som et resultat av en gjennomgang av datagrunnlaget for vurderingen av foretakenes omfang av virksomhet i Norge, scorer Kommunalbanken lavt på indikatoren "Betydning" i år sammenlignet med tidligere år. Den reduserte scoren har imidlertid liten påvirkning på Kommunalbankens totalscore.

I tabell 3 vises indikatorene for norske foretak med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2020.

Tabell 3: Norske foretak (konsern) med totalscore over 100 ved bruk av EBAs metodikk per 31. desember 2020

	Totalscore	Størrelse	Betydning	Kompl-eksitet	Sammen-kobling
DNB Bank ASA	3866	3054	3056	5157	4197
Kommunalbanken AS	539	581	8	518	1048
Sparebank 1 SR-Bank	294	351	283	161	381
Santander Consumer Bank AS	272	233	223	415	217
Sparebank 1 SMN	262	304	253	153	337
Sparebanken Vest	205	259	222	78	262
Sparebank 1 Østlandet	188	245	189	93	227
Nordea Eiendomskreditt AS	172	319	161	15	193
Sparebank 1 Nord-Norge	155	198	162	82	180
Sparebanken Sør	125	166	147	40	148

Samlet vurdering og råd

Basert på kriteriene i CRR/CRD IV-forskriften, tilrår Finanstilsynet at DNB Bank ASA, Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS anses som systemviktige foretak. Finanstilsynet har i vurderingen også sett hen til EBAs anbefalinger, men anser ikke at disse anbefalingene tilsier en annen vurdering av systemviktighet enn det som følger av forskriftens kriterier. Finanstilsynet tilrår at DNB Bank ASA skal ha særskilt bufferkrav på 2 prosent, og at Kommunalbanken AS og Nordea Eiendomskreditt AS skal ha et særskilt bufferkrav på 1 prosent. Når det gjelder DNB, påpekes det at selv om vurderingen av systemviktighet er gjort på grunnlag av virksomheten til DNB Bank ASA, skal bufferkravet også oppfylles av DNB ASA.

For Finanstilsynet

Ann Viljugrein
direktør for bank- og forsikringstilsyn

Bjørn Andersen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.